

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13465

DER SHTROYS FOME

V. Koverin

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

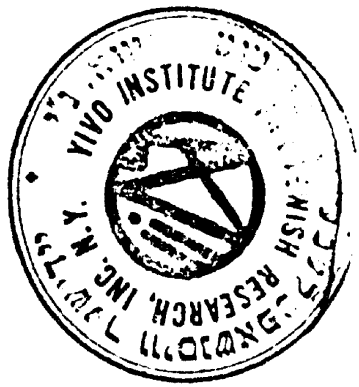
If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

ו.קאווערינ

דער שמרויס פאמע

אוקראינע פאפארע און
1935

וו. האווערינג

דער שטרױס פאָמע

1902/13

מעלוקע-פארלאג פאר די נאציאָנאלע מינדערהייטן אין אוסטרײַך
קיעוו 1935 כאַרקאָוו

סאראנטוו. רעד. — 5. מי ש ק א ו ו ס ק י.
טעכנישער רעדאקטער — מ. ז א ר ע צ ק י.
קאָרעקטער — אי. ש ט ו ל מ א נ. פאפיר
72x110 — 1/2 — 50 קג. 2 דרוק-בויגני
אינ 1 פאפיר-בויגני 80 000 צייכנס. טי-
ראזש 2500 אַקו. סארלאג F—18 א.
9-טע מעדזשישע פאליגר. סאבריק אופק-ט.
קיעוו, רויטער פלאצ a-2. באשט. 8 א.
באטולמ. טונ הויפטליט 5030 א. אָפגע-
געבנ אינ זאצ 1/1—1935. אונטערגע-
שריבנ צום דרוק 19/V—1935.

א יינגל, וואָס האָט ניט ליב געהאט קיין כײַעס.

אינ אלץ זײַנען שולדיק געווען די פלאמינגעס. זייערע פיס זײַנען ענ־ לעכ געווען אפ א צירקל, דער שונבל — אפ א טאפאק־פושקעלע. איינער פון זיי איז געשלאָפן, פארלייגנדיק דעם קאָפּ אונטער א ראָזעוון פליגל. ער איז געשלאָפן, ווי א כאַלדאט אפ דער וואכ; דערוואָך האָט ער זיכ אופגעכאפט, אָפגעשווענקט א פוס און זיכ גענומען מיט אימ קראצן אונטער די אויערן.

— קראק, — האָט ער א פרומ געטאָן, און נאָך אימ האָבן אלע פראַ מינגעס זיכ צעשרייען: „קראק“, גלייכ ווי אלע טירן פון א שטוב האָבן זיכ מיט איין מאָל פארמאכט און צעעפנט.

די פלאמינגעס האָבן א פאָך געטאָן מיט די פליגל, נאָר זיי זײַנען אינ ערגעץ ניט געפלויגן, זיי האָבן זיכ אלץ ווייטער אוועקגעלאָזט אינ דער סאזשלקע און אָנגעהויבן כאפן פיש. שטאַלץ און מיט ווירדע האָבן זיי ארומגעשפאנט, און זייערע פיס — לאנגע, דינע — האָבן אינעם וואסער־ שפיגל פון דער רויקער סאזשלקע אויטגעזען נאָך לענגער אום דינער. איכ האָב זיכ פארקוקט אפ די בעקאוועדיקע פייגל און איכ האָב פאר־ לוירן מײַנע פריינט, מיט וועלכע איכ בין געגאנגען באטראכטן אסקא־ נייע־נאָווא.

צוויי זײַנען זיי געווען. איינעם האָט מען גערופן טשעפערדע, דעם צווייטן — קוליקאָוו. טשעפערדע איז געווען א לאנגער, א סוטלעוואטער, אן אומעטיקער, קודיקאָוו — א קליינינקער, א פריילעכער.

צווישן זיי איז ניט געווען קיין שום ענלעכקײַט. טשעפערדען, צום ביישפיל, האָט מען אינ טאפאָר זייער געשעצט, קוליקאָוו — ניט זייער.

טשעבערדע האָט בא דער ארבעט געשוויגן, קוליקאָוו האָט געזונגען.
און דאָך זינען זיי פאר די לעצטע טעג פון מידקייט געוואָרן ענדלעך איי-
נער אפן אנדערן.

געלע, מיט באקנ־ביינער, ווי בא א כינעזער, האָבן זיי געפלאַנדזשעט
איבערן טאפאָר, און פון יעדער זייער שלאָפלאָזער נאכט זינען זיי, דוכט
זיך, געוואָרן אפיסל נידעריקער אין וויקס. קימאט דאָס גאנצע פרויט
איז שוין געווען אראָפגענומען און עס האָט זיך שוין געקייקלט דורך די
רערן פונעם עלעוואטער אין די וואגאָנעס אריין, אין די האפנס פון
דניעפער האָט מען עס שוין געלאָדן אפ די דאמפערס. — מע קאָן דאָך,
ענדלעך, — אזוי האָב איך זיי איבערצייגט, — זיך אָפרוען א צוויי־דריי
שאַ צייט פון דעם הודזשען פון די טראקטערס און פון דער היצ און
ליגראָני־איפעש...

— וואָס־זשע, איך בין אין זאָלאָגישן גאָרטן ניט געווען? — האָט
געפרעגט טשעבערדע, און דערנאָך האָט ער דעם גאנצן וועג גע-
פורטשעט, פארוואָס ער דרייט זיך עס דאָ ארום, רוט זיך אָפ, און דער-
ווייל וועלן די דיסקאָנט־פירער אפ דעם פרוו־פעלד אָנפלאָנטערן,
אָפנארן.

און איך האָב אימ דעם גאנצן וועג געזידלט און דערווייזן, אז די
דיסקאָנט־פירערס וועלן ניט אָפנארן, אז אסקאניע איז גאָר נישט ענדלעך
אפ קיין זאָלאָגישן גאָרטן, אז אין די זאָלאָגישע גערטנער זיצן די כייס
אונטער־אייזערנע גראטעס, און אין אסקאניע קען מען זיך מיט זיי בא-
געגענען אפ די גאסן, ווי מיט גוטע באקאנטע. מע קאָן א שמועס טאָן
מיטן שטרויס, און מיטן בייפאק זיך באגריסן בא דער לאפע.

לאנג האָב איך אופגעקלערט אימ און קוליקאָוו, ענדלעך זיי איבער-
צייגט, און מיטאמאָל האָב איך זיי פארלוירן און בין געפליבן אליין מיט
די קאָמישע פייגל, וועלכע האָבן אלץ ארומגעשפאצירט איבערן ווא-
סער, געכאפט פיש און זיך געקראצט אונטער די אויערן.

— דאָס זיט איר, גאָרנישטן, שולדיק אין אלץ, — האָב איך געזאָגט די
פלאמינגעס, — ווען בא אייך וואָלטן ניט געווען אזוינע דינע פיס, אזעלכע
לעכערלעכע שנאָבלען, אזוינע ראָזעווע פליגל, וואָלט איך ניט פארלוירן
מינע פריינט, וועלכע ס'איז ניט אזוי לייכט געווען ארויסצושלעפן אפן

שפאציר. נו, ווהינ זיינענ זיי אוועקגעגאנגענ? אפ ליינס, צי אפ רעכטס,
צוריק, אָדער פאָרויס? ענטפערט.

די פלאמינגעס האָבן געשוויגן. איינער פון זיי האָט זיך צו מיה אויס-
געקערעוועט, און מיטאמאָל האָט ער אריינגעצויגן דעם פוס ערגעץ אינ
פויך אריין. ער איז געשטאנען אפ איין פוס און פארטראכט געקוקט אפ
מיר מיט זיינע פלאכע רויטע אויגן.

דעמלט האָב איך זיך מיט אימ געזעגנט און בין אוועקגעגאנגען זוכן
מייןע פריינט, און לאנג האָב איך געבלאָנדזשעט איבער די פארדרייטע
סטעזשקעלעך פונעם אסקאניער פארק. איינמאָל האָט זיך מיר אויסגעוויזן,
אז ערגעץ אינ די קוסטעס האָבן א שווינדל געטאָן טשעבערדעס סוף
טולעוואטע אקסלען. איך האָב זיך א וואָרפ געטאָן אהין. נאָר ניין, קיינער
איז דאָרט ניט געווען. די העפלעכע שיינע זשוראוועס האָבן ארומגעשפא-
צירט איבער דער לוזשע און העפלעך געגריסט איינער דעם אנדערן.
— נו, וואָס־זשע, ניין איז ניין, — האָב איך צו זיך אליין געזאָגט, —
דו וועסט גאָרנישט מאכן, ליבער פריינט, עס וועט אויסקומען אליין זיך
אומקערן אינ ראיאָן.

ווי נאָר איך האָב אויסגערעדט די ווערטער, אזוי האָט זיך פון ניט
ווייט דערהערט א לייכטער פייפ. דער פייפ איז געווען אזא דייטלעכער,
אזא קלינגעוודיקער, אז איך האָב פון אָנהייב געקלערט, אז דאָס פייפט
גאָר נישט קיין מענטש, נאָר א פויגל. דאָס איז אָבער געווען א מענטש,
איך האָב אימ אינגיכט דערזען, ווען איך בין ארומגעגאנגען די געדיכטע
קוסטעס און בין ארויסגעקומען אפ אן אָפן פלאץ.

א יינגל פון א יאָר צען—צוועלף האָט ארומגעשפאצירט איבערן סטעפ,
הינטער דער סאזשלקע.

ער איז געגאנגען און געפייפט. א גאנצע סטאדע שטרויסלעך האָבן
אימ נאָכגעפאלגט און געלאָפן נאָך זיינע טריט.

ער האָט זיך אָפגעשטעלט אפ א ווילע. זיי, די שטרויסלעך, האָבן
זיך פאלד צונויפגעשלאָגן אינ איין הורבע, זיך געשטופט, געקראַכט איינער
איבער דעם אנדערן; ער האָט אָנגעהויבן גיין ווייטער. די שטרויסלעך
האָבן זיך געוואָרפן פון איין זייט אינ דער אנדערער, אויסגעדרייט די
קעפ און געלאָפן נאָך אימ.

דאָס יינגל האָט געפיטערט די שטרויסלעך. ער איז געווען א שטרויס-
פאסטעך.

מיר איז אויסגעקומען ארומגיין די סאזשלקע, קעדיי זיך צו אימ
דערשלאָגן, און ווען איך בין צוגעקומען, האָבן די שטרויסלעך מער ניט
שפאצירט, און דאָס יינגל האָט שוין מער ניט געפּיפּט. די שטרויסלעך
זיינען געזעסן אין זייער הויז (דאָס הויז איז געווען אַן א דאך, א בא-
קוועמס, נאָר ניט קיין גרויס, מיר האָט עס געגרייכט ביזן גארטל) און
האָבן געפּישטשעט. דער פאסטעך איז געזעסן איינגעבויגן און זיי גע-
קאָרמעט מיט גערשטענער קאשע מיט ציבעלע.

איצט האָב איך אימ גענוי באטראכט.

ער איז געווען ניט פון קיין הויכנ ווקס, אן אָפּגעברענטער, מיט א
קילעכדיק פּאַנעם, אינ א טיובעטייקע, אינ א פלויער מייקע, וועלכע האָט
פעסט אָפּגעצויגן זיינע אקסלען, דאָס שנירל איז געווען נאכלעסיק פאר-
בונדן אפן הארצן. די האָר זיינען בא אימ געווען שווארצע, גלייכע, און
די באקנ-ביינער ברייטע, טאָטערישע, און ווען ניט די פאריסענע נאָז און
די געל-בלויע אויגן, וואָלט איך אָן צווייפל געזאָגט, אן איך זע פאר זיך
א טאָטערל.

ווען איך האָב באטראכט דעם שטרויס-פאסטעך, האָט זיך מיר דער-
מאנט מיינ שול-פריינט טאקאנאיעוו, אפ וועמען מיר האָבן אינ פערטן
קלאס געדערנט דעם אונטערשייד צווישן דער מאַנגאלישער מיט דער
אייראָפּיִישער ראסע. ער איז געווען דער פלינקסטער אינ גאנצן קלאס,
אָט דער דאָזיקער טאקאנאיעוו. אינ ווען מע האָט באדארפט זיך שלאָגן
מיט די טאדעטן, האָבן מיר אימ דעם ערשטן ארויסגעשטעלט. ער איז
געווען א דרייסטער און זיך ליב געהאט צו פארייסן. איינמאָל האָט ער זיך
געוועט, אז אינ דער צייט פונעם גרויסן איבערייס וועט ער אריינפאָרן
רייטנדיק אפ א פערד אינ פיזיקולטור-זאל, און ער איז אריינגעפאָרן. אינ
דעם זעלבן טאָג האָט מען אימ פון שול אויסגעשלאָסן. מער האָב איך
אימ שוין קיינמאָל ניט באגעגנט.

באטראכטנדיק דאָס יינגל, וואָס האָט געקאָרמעט די שטרויסלעך מיט
גערשטענער קאשע, האָב איך, פארשטייט זיך, ניט געוויסט, אז אויך מיט זיינ
דרייסטקייט און פלינקייט איז ער ענלעך צו מיינ שול-פריינט.

פאוועגנדיק מיט די פליגעלעך, האָבן די שטרויקלעך זיך דרייסט גע' וואָרפן אפ דער קאשע. דאָס יינגל האָט זיי גערופן בא די נעמען, און ס'איז קענטיק געווען, אז ער האָט זיי געהאלטן שטרענג אינ אײַזערנע הענט.

— מארוסקע! — האָט ער שטרענג א זאָג געטאָן צו איינעם, צום סאמע קלענסטן, וועלכער האָט נאָך, קענטיק, ניט געקאָנט גיין ווי ס'באדארפ צו זיין, און פונדעסטוועגן איז ער געקראָכן פאָרויס, כוצפעדיק געדרייט מיטן האלדז. — וווהינ גייסטו? סטאָפ! אפ צוריק! די דריטע שנעלקייט! איך האָב פאטראַכט די שטרויסלעך.

— פארוואָס זינען בא זיי די קני אועלכע דיקע?
דאָס יינגל האָט מיטן לעפל אָנגענומען אביסל קאשע און צוגעטראָגן מארוסקען, וועלכע איז אָפגעפלוויגן לויט דער דריטער שנעלקייט אינ ווייטסטן ווינקל. זי האָט אזוי פאנאנדערגעעפנט דאָס מויל, זיך אזוי גע' צויגן צו דער קאשע, אז עס האָט זיך געדוכט, אז דער קאָפ אירער וועט זיך באלד אָפרייסן.

— בא זיי איז ראַכטי, — האָט דאָס יינגל מיט עקל א פורטשע געטאָן. איך האָב זיך פארווונדערט.
— אומגליקלעכע! ראַכטי? וואָס-זשע, מיסטאמע פעלט זיי דאָ זונ אינ אסקאניע?

דאָס יינגל האָט זיך אנידערגעזעצט אפ די שפיץ פּינגער און פון דער האנט געקאָרמעט די שטרויסלעך.
— עס קלעקט ניט, — האָט ער איראָניש געזאָגט, — דאָ, ברודער, איז די זון אזא, וואָס א גאנצן טאָג ווייסטו נאָר איינס, כאָטש דאָס העמד אויסצודרייען, און פאר זיי איז ווייניק. מאָל דיר, מע האָט זיי צעפאלעוועט, אָט וואָס.

ער איז אופגעשטאנען און איז צו מיר נעענטער צוגעגאנגען.

— פונוואנען זייט איר? פון טאבאָר?

— פון טאבאָר.

— נו? — האָט דאָס יינגל זיך פריידיק אָנגערופן. — ס'איז עמעס, מע האָט

אינ טאבאָר געשיקט נאָך א טראקטער?

איך האָב זיך דערמאנט, אז אינדערעמעסן איז קוליקאָוו טאקע מיט

עלעכע טעג צוריק גלפארן אין גלאווי-כוטאָר איבערצונעמען נליע טראַקטערס.

— איך ווײס ניט, — האָב איך צוגעגעבן, — צי ס'איז געווען צווישן די טראַקטערס כאַטש איין ט.ש. ט.ז. *

— געוויס איז געווען, — האָט דאָס יינגל האַסטיק אַ מורמל געטאָן, — די ט.ש. ט.ז. זײַנען שטאַרקע, ווי רוכעס. איך האָב, פרודער, אויסגע- רעכנט: אויב איין ביזאָן ** פאַרמאָגט די קראַפט פֿונ דוײַ מיט אַ האַלבן פֿערד, איז פאַרמאָגט אַ ט.ש. ט.ז. די קראַפט פֿונ זיבעצן מיט איין זײַ פֿעטל ביזאָן. זיבעצן מיט איין זיבעטל איז דאָך אַ גאַנצע סטאַדע! איך האָב זיך פאַרווונדערט:

— וויאזוי אַ זיבעטל?

— שטײַ נאָר, אונ ווען מע זאָל פאַרגלייכן מיט שטרויסן? — האָט דאָס יינגל אַנטציקט אַ געטאָן, און זײַנע העל-בלויע אויגן האָבן געשײנט פֿונ פאַרגעניגן. — מיט דערוואַקסענע שטרויסן, נאַטירלעך, ניט מיט קײן קלײנע. איז קומט דאן אויס אפּ איין שטרויס דרײַ פֿערטל פֿערד. פֿינקטלעך! און אין איין טראַקטער איז פאַראַן זעכציק פֿערד-קראַפט. הייסט עס, אכציק דערוואַקסענע אפּריקאַנישע שטרויסן. אָט דאָס, פאַר- שטײַ איך, איז אַ קראַפט!

איך האָב אַ קוק געטאָן אפּ דעם יינגל. אונטער דער פאַרברוינטער הויט האָט זיך געמערקט, ווי עס האָט זיך פאַנאַנדערגעפלאַקערט זײַן פּאָ- נעם. די אויגן זײַנען געווען גרויסע, גליקלעכע.

— נו, איז וואָס, — האָב איך גלייכגילטיק אַ זאָג געטאָן, — אין די טאַלסקער סטעפּעס האָב איך געזען אַ מאַשין פֿונ הונדערט פֿערד-קראַפט. דאָס, פרודער, איז דיר נישט עפּעס אפּי וואָס פאַר אַ טראַקטער! זי אליין וועט אַיַערע אלע ווילדע אָקסן און שטרויסן איבערשלעפּן.

דאָס יינגל האָט איין אויג פאַרזשמירעט. ער האָט געשעפּטשעט, גע- מאַכט מיט די פינגער, דערנאָך האָט ער אַיינגעביסן אַ ליפּ, און דאָס אַנ- דערע אויג פאַרזשמורעט. ער האָט אין קאָפּ געכעזשפּנט:

* ט.ש. ט.ז. — אַ טראַקטער פֿונ טשעליאַבינסקער טראַקטער-זאַוואָר.
** ביזאָן — אַ ווילדער אָקס.

— אכט און צוואנציק מיט א האלבן ביזאָן, — האָט ער א באגליסטער
טער געזאָגט, — א שטארקע קראפט!
— ס'וואָלט זיך אזוי געוואָלט א, קוק טאָן אפּ אזא מאשינ. ווי?
אזוי זעט זי אויס, א גרויסע? די פאָרם פון א גאנדז? צי אפּ רעד?
לעב?

דאָס יינגל האָט מיר אויסגעזען פאר זייער אן אינטערעסאנטן, מיר
האָט זיך אלץ געוואָלט וויסן, פונוואנען איז ער, ווי לעבט זיך אימ, ווי
ארבעט זיין טאטע, און צי געפעלט אימ אסקאניע. נאָר ער, דוכט זיך,
האָט מיינע פראגעס ניט געהערט. אימ האָט פארינטערעסירט דער טראק-
טער.

ער האָט זיך באמיט אויסצוקלאָרן דעם גאנצן עמעס פון דער אויסער-
געוויינלעכער מאשינ, פון אכט און צוואנציק מיט א האלבן ביזאָן-קראפט,
און האָט פארגעסן אָן די שטרויסלעך, וועלכע האָבן, קענטיק, אופגעגעסן
צוויי מאָל אזויפיל קאשע, וויפל זיי איז געקומען. ער האָט פון דער קע-
שעניע ארויסגעשלעפט א שטיקל פאפיר און דערופ אָנגעמאָלט אלע בא-
קאנטע סיסטעמעס פון טראקטערס, — אי א ט.ש. ט. ז., אי א כ. ט. ז. מיט
קרומע ציינ אפּ דער פאָדערשטער ראָד, אן ענדעכנ אפּ א טאנק, מיט
איינ לאנגן לאמטערן, אי אן „אינטערנאציאָנאל" מיט א רער, פון וועל-
כער עס האָט געזעצט עפעס א געדיכטער געקרייזטער רויכ.

ער האָט מיך פאָשעט פארמאטערט מיט זיין וועלן דערשלאָגן זיך
אדע איינצלעהייטן וועגן ט.ש. ט. ז. ער האָט זיך בארויקט בלויז דעמלט,
ווען איך האָב זיך אָפּגעהערציק מוידע געווען, אז איך האָב די מאשינ
געזען נאָר איין מאָל, אי דאָס אויך אויפנופיק, און אז איך ווייס ניט, מיט
וואָס זי אונטערשיידט זיך פון אנדערע טראקטערס.

— נו, גוט, — האָב איך ענדלעך געזאָגט, — איך דארפ שוין גיין.
ס'איז די פינפטע שאָ. ווען וועל איך זיך עס דערקלייבן צום טאנאָר?
זאָג מיר נאָר פאם געזעגענען זיך, ווי מע רופט דיך, עפשער וועל איך
זיך נאָכאמאָל אראָפּכאפּן קיין אסקאניע, וועל איך דיך געפינען, און מיר
וועלן א שמועס טאָן.

— פעטקע קאָוואליאָוו, — האָט דאָס יינגל, וואָס האָט ליב א טראק-
טער, א זאָג געטאָן.

ער האָט זיך פארטראכט—און דאָן צוגעגעבן!
— מיטן וועג דארפט איר גיין זיבן ווערסט און דורכן באַלשאַיִ-זאגאַן
האָט איר קוים דריי ווערסט.
איך האָב פארשטאנען, אז באַלשאַיִ-זאגאַן איז א טייל פונעם אסקא-
נישן פארק.

— מע טאָר דאָך אָבער דורכן באַלשאַיִ-זאגאַן ניט גיין.
דאָס ייִנגל האָט געשאַקלט מיטן קאָפּ. ער האָט נאָך אפיסל ארומגע-
האוועט ארומ די שטרויסלעך, דערנאָך האָט ער זיי פארמאכט אפן
קייטל און א פארטראכטער זיך אוועקגעשטעלט נעבן מיר.
— איר וועט קיינעם ניט דערציילן, אויב איך וועל אייך דורכפירן
דורכן באַלשאַיִ-זאגאַן?
— קיינעם ניט.
— אייער ערנ-וואָרט?
— מײַן ערנ-וואָרט.
ער האָט נאָכאמאָל זאָרגעוודיק באקוקט זיינע שטרויסלעך.
— נו, גוט, אויב אזוי, לאָמיר גיין.

באַלשאַיִ-זאגאַן.

איך האָב גאַרנישט דערווארט, אז דער הויכער הילצערנער פארקן,
וואָס האָט זיך אָנגעזען ניט ווייט פון דעם שטיבל, וווּ די שטרויסלעך געפיי-
נען זיך, איז די פארצוימונג פונם באַלשאַיִ-זאגאַן.
פאר פינף מינוט צייט זיינען מיר אהין אָנגעקומען, און צוואנציק
מינוט זיינען מיר געגאנגען לענגויס דעם פארקן, ווייל פעטקע האָט גע-
שראָקן מיט די וועכטער, און האָט ניט געלאָזט אריבערקריכן.
ענדלעך, האָט ער זיך אָפגעשטעלט.
— דאָ, — האָט ער א זאָג געטאָן שטיל, כאָטש אפ א הארפן קילאָ-
מעטער פון אונדז איז ניט געווען קיין לעבעדיקער מענטש. מיטאמאָל
האָט ער אָנגעהויבן לויפן און, ווי א קאצ, א שפרונג געטאָן איבערן
פארקן.
נאָך אימ ביז איך אריבערגעקראָכן.

איז אָט וואָס דערדאָזיקער פּאָלשאַיִ-זאגאַן האָט מיט זיך פּאַרגע־
שטעלט.

דאָס איז פּאַשעט געווען אַן אומגעהייער שטיק ערד, אזוי פרייט און
לאנג, אַז מע האָט אזש ניט געקאָנט אָנווען די אַנטקעגנדיקע פּאַרצוימונג,
און איבער דערדאָזיקער ערד זיינען אַרומגעגאַנגען הירשן, יאַקעס, אַנ־
טילאָפעס, זעפּרעס און אַנדערע כּײַעס. זיי האָבן שפּאַצירט און גע־
געסן גראָז.

איך בין פיל מאָל געווען אין זאָלאָגישן גאַרטן און דידאָזיקע
כּײַעס האָבן איך געזען ניט דאָס ערשטע מאָל. אָבער אַזעלכע לויטערע,
רויקע, אזוינע גלייכגילטיקע צו מענטשן — האָבן איך זיי געזען צום ערשטן
מאָל.

מיר זיינען אַרומגעגאַנגען דעם טײַך, וווּ עס זיינען געשטאַנען בין
די קני אין וואַסער דרייַ אויסגעפּוצטע מאַנדזשורישע הירשן, און נעבן
זיי — די פּאַרג־לאַמע. זי האָט אַ שמאָלע מאָרדע, אויערן, פּאַרלייגטע אַפּ
הינטן. די כּײַעס האָבן זיך פּאַהאַלטן פּונדער זון אין שאָטן פּונד די פּײַ־
מער, וואָס האָבן אַרומגערינגלט אַ קליינעם קוואַל.

ווען מיר זיינען פּאַרבייגעגאַנגען, האָט די לאַמע אַ שפּײַ געטאָן אין
אונדזער זײַט. פּעטקע האָט זי שטאַרק אויסגעזידלט.

— דו, פּעטקע, האָסט מיסטאַמע ניט זייער ליב קײַן כּײַעס? — האָבן
איך אים געפּרעגט, דערמאַנענדיק זיך, אַז צו די שטרויסלעך האָט ער זיך
אויך פּאַצויגן שטרענג.

פּעטקע האָט אומצופּרידן אַ צוק געטאָן מיט די אַקסלען.

— פּאַרוואָס זאָל איך זיי ליב האָבן? — האָט ער געפּרעגט. — זיי זיינען
אַלע שוואַכע. נו, די סאַמע געזינטסטע כּײַע איז דער העלפּאַנד. און וויפּל
העלפּאַנדן וועט עס אײַן ט.ש. ט. ז. איבערשלעפּן?

און ער וואָלט זיך מיסטאַמע ווייטער אַריינגעלאָזן אין זיינע אויסרע־
כענונגען, ווען גראָד דעמלט וואָלט מיך ניט איבערגעשראַקן אַ סטאַדע
זייער מאָדנע שעפּסן מיט גרויסע נעזער. זיי זיינען געשלאַפּן אפּן קור־
גאַן, און ווען מיר האָבן זיך דערנענטערט, האָבן זיי זיך פּויל אופּגע־
הויבן און זיינען אוועק ווייטער.

— אָט אַ נאַז! — האָבן איך געזאָגט פּעטקען.

— דאָס איז די אנטילאָפּע סמגאק, — האָט פעטקע דערקלערט מיט א וויכטיקן טאָן.

דאָס איז אזא אַנטילאָפּע, וואָס האָט זייער א גרויסע נאָז. יא, איז דאָס געווען א נאָז! דאָס איז געווען א נאָז פון נאָזלאַנד! א גראָפּע, א פינערדיקע, אינגאנצן אינ קנייטשן, זי האָט זיך געהוידעט, ווי א שנוק. זי איז געווען עפעס ניט קיין צופרידענע, א נארישע נאָז, און לויט איר האָט מען געזען, אז די גאַנצע אַנטילאָפּע איז א נארישע. דערנאָך זינען מיר געגאנגען אביסל ווייטער און פאגענט די גנו*.) איך האָב זיך קיינמאָל ניט פאָרגעשטעלט, אז עס קאָן אפ דער וועלט עקזיסטירן אזא ווונדערלעכע כּייע, ווי די גנו.

דאָס איז געווען א קליין העל-בלוי פערדל, מיט א גרויסער אָקסע-נער האַרנדיקער מאַרדע; ערנ-וואָרט, אז זי איז געווען א העל-בלויע, און כילעבן, אז פא איר איז געווען אן אָקסענע מאַרדע. א קורנאָסע, פאבער-דלמע און זייער א פייע, פיל פייער פון אן אָקס.

ווען מיר זינען דורכגעגאנגען פארפּי דער גנו, האָט זי מיטאמאָל אונטערגעשפרונגען און מיט א צווייפּלהאפטער מינע געשאַקלט מיטן קאָפּ. דערנאָך האָט זי אויסגעפויגן די הערנער און זיך א וואָרפ געטאָן גלייך אפ אונדז. ווען ניט פעטקע, וואָלט איך, אָן צווייפּל, זיך געלאָזט מיט אלע קויכעס אנטלויפן פון דער שלעכטער כּייע. פעטקע האָט מיך אָפּער אָן-געכאַפט פארן העמד און מיך צוגעהאלטן.

— זי וועט ניט טשעפען, — האָט ער א געשריי געטאָן, ווען די גנו איז שוין געווען צען טריט פון אונדז, כּיהאָב דייטלעך געזען אירע פייער אויגן, וואָס זינען געווען געדיכט פאוואקסן מיט ווייסע, שטייפּע האַר. ריכטיק — די גנו האָט זיך אָפּגעשטעלט א פאָר טריט פון אונדז. זי האָט א וויילע געטאַנצט אפ איין אָרט, א ניס געטאָן, און פלוצים זיך א לאָז געטאָן צו דער פריילעכער סטאדע לאנג-גריוועדיקע באראנעס, וואָס האָבן ניט ווייט שפּאַצירט.

— איא, זי האָט נישקאָשעדיק טאַרמאָזירט? — האָט פעטקע שנעל געפרעגט. — דאָס שפּילט זי זיך אזוי. נאָר מיר האָט די שפּיל אויסגעוויזן ניט זייער אינטערעסאַנט...

(*) גנו — אסריקאנישע אנטילאָפּע.

מיר האָבן זיך פארקליבן ביז דער מיט פונעם באַלשאַיִזאָגאַן, פֿון־
דערווייטנס האָבן זיך שוין אָנגעזען די קאָנטורן פֿון דער אנטקעגנליגן־
דיקער פֿארצוימונג. ווען איך האָב זיך אומגען אויסגעדרייט, האָב איך
דערווען א גרויסן אפריקאנישן שטרויס, וועלכער האָט מיטן גאַנצן קויעכ
געיאָגט צו אונדז.

באוועגנדיק ליכט מיטן עק, איז ער צו אונדז צוגעלאָפֿן, זיך אוועק־
געשטעלט אפֿ די שפיצ־פינגער. דערנאָך האָט ער געמאַכט נאָך אַן אומגע־
הייערן שפּאַן, אוועקגעלייגט דעם קאָפֿ אפֿ א זייט און געפינטלט מיט די
אויגן. ער האָט זיך אפֿ א וויילע פֿאַרטראַכט, אוועקגעלייגט דעם קאָפֿ אפֿ
דער צווייטער זייט און ווידער געפינטלט מיט די אויגן.

דאָס איז געווען זייער א פינער שטרויס, א כאַלדע־, נישט קוקנדיק
דערופֿ, וואָס זיינע פֿיס זיינען געווען אינגאַנצן נאַקעטע.

פעטקע איז געווען זייער צופֿרידן דערמיט, וואָס דער שטרויס איז
געלאָפֿן נאָך אימ, איצט שטייט ער און פינטלט מיט די אויגן.

— נו, וואָס, פֿאַמע? — האָט ער שטרענג געפרעגט באַם שטרויס, —
וואָס מאַכסטו כּינדלעך?

פֿאַמע האָט שעמעוודיק זיך געטאַפֿטשעט אפֿ איין אָרט.

— דאָס איז ניט קיין איינפֿאַכער שטרויס, — האָט פעטקע געזאָגט, —

דאָס איז א העלד פֿון דעם פֿירגער־קריג. באַ דעניקינס אַן אָפֿיצער האָט ער
אוועקגעגאַנוועט א פֿאַקעט מיט א געהיימער מיטיילונג און אימ אופֿגע־
געסן.

— ווי אופֿגעגעסן?

— זייער איינפֿאַכ. דאָ, אינ אַסקאַניע, זיינען אינ גינצעסן יאָר גע־
שטאַנען דעניקינצעס. איינער פֿון זייערע אָפֿיצערן איז צוגעגאַנגען צום
פֿאַרק: און האָט געוואָלט א קלאַפֿ טאָן פֿאַמען איבערן רוקן. באַ דעם
אָפֿיצער אונטערן אונטערשלאַק איז געווען באַהאַלטן א פֿאַקעט מיט א
געהיימער מיטיילונג. ווי נאָר ער האָט אַריינגערוקט די האַנט אינ די שטאַ־
כעטן, האָט פֿאַמע א כאַפֿ געטאָן דעם פֿאַקעט און האָט אימ אופֿגעגעסן.
אָט אזוי איז דאָס געווען. דער אָפֿיצער האָט זיך נאָך אימ געיאָגט איבערן
גאַנצן זאַגאַן. ער האָט אימ אַלץ געוואָלט כאַפֿן און דעם פֿויכ אופֿשניידן.
נו, האָט מען אימ ניט געלאָזט.

אָרונטער־בייגנדיק דעם קאָפּ אַזש ביזן עק, האָט דער העלד פּונעם
 פּירגער־קריג בייס דער דערציילונג געכאַפּט פּליגן באַ זיך אפּן דוקן.
 דערפּי האָט ער זײַן שנאָבל פּאַנאַנדערגעפּנט אַזוי ברייט, פּונקט ווי יעדע
 פּליג זאָל זײַן די גרייס, נו, ווי ניט קיינ גרויסע דיניע.
 — איך בין מיט אימ אלטע כאַוירימ, — האָט פּעטקע געזאָגט. — אָט
 וועט ער מיר איצט נאָכגיין ביזן סאַמע פּאַרקן.
 עמעס, מיר האָבן זיך פּונ אָרט גערירט, און דער שטרויס איז געגאַנ-
 גען נאָך אונדז.

א שטאַלצער, מיט די פּליגל פּאַרהויבן, האָט ער געשפּאַנט, ענדלעך אפּ
 אַן אלטמאָדישער גרויסאַרטיקער דאַמע אינ אַ קרינאָלינע, אינ אַ רייך
 קלייד, מיט ווייסע פּעדערן באַ די זײַטן.
 מיר האָבן אימ איבערגעלאָזט באַ דער פּאַרצוימונג פּונ פּאַלשאַי־זאַ-
 גאַן. כאַטש פּעטקע האָט עטלעכע מאָל איבערגעכאַזערט מיט פּאַראַכטונג,
 אַז דער קויעך איז באַם שטרויס אַ נישטיקער, נו, נישט מער ווי דריי
 פּערטל פּערד, פּונדעסטוועגן האָט ער אימ צערטלעך געגלעט איבערן
 האַלדז, אַרויסגעשלעפּט פּונ קעשעניע אַ שטיקל פּרויט (דאָס איז, מיסטאַ-
 מע, געווען פּונ זײַן אייגענעם פּרישטיק) און עס אַרײַנגערוקט אינ פּאַמעס
 אָפּענעם פּיסק.

אַ סרייפּע אינ סטעפּ.

עס איז שוין צוגעפּאַלן די נאַכט, ווען מיר האָבן אַריבערגעקלעטערט
 דעם פּאַרקן פּונ פּאַלשאַי־זאַגאַן און דערזען אונטן, אינ טאָל, פּירקאַנ-
 טיקע ברעזענטענע בייַדלעך, וואָס דער ווינט האָט זיי אופּגעפּלאָזן, גרינע
 וואַגאַנדלעך און אַ הויכנ סלופּ, אפּ וועלכנ עס האָט זיך געוויגט אַ לאַמ-
 טערן. דאָס איז געווען דער טאַפּאַר, און דער סלופּ — דער מאַיאַק פּונעם
 טאַפּאַר. דאָ האָבן געווינט די מעכאַניקער, די פּלוגאַטערס, די דיסקאַנט-
 פּירער, די טראַקטעריסטן און אַנדערע אַרבעטער פּונעם קערגער־ראַטווירט.
 אָט דאָ, אַרומגערינגלט מיט אַ שטעכיקן דראָט, זײַנען געשטאַנען די ציסטער-
 נעס מיט פּרענשטאַפּ, און צווישן זיי אַ סלופּ, אפּ וועלכנ עס איז געווען
 אויסגעפּרענט אַ מענטשלעכער שאַרפּן מיט צוויי ביינער, איינער אפּן אַנדערן,
 ווי אַ קרייצ. אונטערן שאַרפּן איז געווען אַנגעשריבן: „ניט רויכערן“.

דאָ איז געשטאנען א גרויסע מאשין — א קאמפּינ — ענלעך אפ א זעגל־שיף פון די יאמ־פּיראטן.

דאָ זינען געווען די זעלבע טראקטערס, מיט וועלכע עס האָט זיך אינטערעסירט דאָס יינגל, וואָס האָט ניט ליב געהאט קיין כּייעס. בא דער זייט פון די פּיידלעך זינען געשטאנען די גרעדערס — לאנגע, פּייע מאשינעס, מיט וועלכע מע האָט אינגעפרעסט די וועגן. פעטקע האָט זיך אָפּגעשטעלט:

— אָט האָסטו דיר, — האָט ער אומרויק געזאָגט, — וואָס איז דאָס אזוינס? איך האָב א קוק געטאָן: איך דער לינקער זייט פונעם טאבאָר, ווייט פון סטעפ, האָבן זיך אָנגעזען וואַלקנס רויך, טונקל־דורכזיכטיקע, קיילעכ־דיקע, פונגונטן באַלויכטענע.

— נו, איז וואָס? דאָס ברענט דאָך די סטערניע, — האָב איך געזאָגט.

— ניינ, דאָס ברענט ניט די סטערניע, — האָט פעטקע מיט א האנט פארשטעלט די אויגן, — דאָרטן האָט מען נאָך ניט אראָפּגענומען די טווע. דאָס, ברודער, ברענט דאָס פרוו־פעלד.

איך האָב זיך דערמאנט, וויאזוי טשעבערדע האָט זיך באומרויקט וועגן דעם פרוו־פעלד, ער האָט זיך אָפּגעזאָגט פון דער רייזע קיין אס־קאניע, און דערנאָך האָט ער דעם גאנצן וועג געבורטשעט. איך האָב איך דערווייזן, אז פאר דעמדאָזיקן טאָג וועט גאַרנישט ניט טרעפן מיט זיין פרוו־פעלד. ס'ברענט.

ניט אומזיסט האָט ער זיך באומרויקט.

פעטקע איז שוין פון לאנג פּייל אויסן פויגן געלאָפן צום טאבאָר. איך בין אויך געגאנגען אלץ שנעלער און שנעלער. אָט זינען שוין, ענד־לעך, די וועג־קיכן, די טאבאָר־פאלאטקעס און דער באקאנטער דוש, געמאכט פון די קעסטלעך, אין וועלכע מע האָט געפראכט די טראקטערס. איך בין ארומגעגאנגען דעם דוש; פאם ליכט פון א קארביט־לאמ־טערן האָבן מענטשן, איינגעשפאנטע אין לעדערנע פאסן, געגרייט דעם קיילעכדיקן קאַרב פון דעם פרונעם־סלופ, און צוויי פעסער האָבן אפ קייטן זיך אראָפּגעלאָזט, איינע נאָך דער אנדערער, אין טיפן פרונעם.

ארום דעם ברונעם האָט געהערשט א טעמפער געשריי. דער קאַרפּ מיט דער קייט האָט געציטערט פון אַנשטרענגונג, און די אלטע ברונעם-קליאטשע איז געשטאנען און געקוקט מיט א טעמפער דערשטוינט-קייט אפּן סלופּ, וועלכער האָט, מיסטאמע, פאר זיין גאנצן לעבן קיין איין מאָל זיך ניט געדרייט מיט אזא שנעלקייט.

דער גרויסער קאסטן, אינ וועלכן מע האָט אויסגעגאַסן די וואסער, איז שוין געווען קימאט פול. צוויי גרויסע טראקטערס, איינגעשפאנטע אינ די האַלאַבליעס פון די פעסלעכ, אינ וועלכע מע האָט געפירט די וואסער, זיינען געשטאנען נעבן קאסטן. קוליקאוו, א צעשויבערטער, א שרעקלעכער, אינ א פאנאנדערגעשפיליעטן שמוציקן קאַמבינעזאָן, איז געשטאנען אפּ איינעם פון זיי און געגעבן פארארדענונגען.

איך האָב אימ א רופּ געטאָן, און ער האָט בלוז א מאכ געטאָן מיט דער האנט.

און טשעפערדען האָב איך געפונען אינ וואגאָנדל, אינ דער קאַנ-טאָר פון טאבאָר. א דארער, אן אָנגעכמורעטער איז ער געשטאנען באמ טעלעפאָן, און דאָס טרייבל האָט געציטערט אינ זיין האנט. ווען איך בין אריינגעקומען, האָט ער געשוויגן. מיסטאמע האָט מען פון דער סטאנציע ניט געענטפערט...

אפיסל האָט ער צוגעווארט, דערנאָך אינ דער שטיי אָנגעקלונגען. מע האָט אלץ נישט געענטפערט. ער האָט נאָכאמאָל אָנגעקלונגען. אינ קאַנטאָר איז געווען האלב-טונקל, בלוז א „פלעדער-מוז“ האָט באלויכטן די שמאָלע נארעס.

א שטילער, א סוטלעוואטער איז טשעפערדע געשטאנען באמ טע-לעפאָן און האָט געשוויגן. ענדלעכ האָט ער אופגעהאנגען דאָס טרייבל און האָט זיך אויסגעדרייט צו מיר.

— מע ענטפערט ניט. די ליניע איז צעשעדיקט! — האָט ער געזאָגט ניט מיט זיין קאָל.

— די ליניע איז צעשעדיקט, די סלופּעס זיינען, מיסטאמע, איינגע-פאלן, — האָט ער איבערגעכאזערט קוליקאוו, וועלכער איז צו אימ צוגע-לאָפּן, ווי נאָר טשעפערדע האָט זיך באוויזן אפּ די טרעפלעכ פון קאַנ-טאָר. — וועסט גאַרנישט ניט מאכן, מע מוז פאַרן.

— וווהיב?

— איב גלאווי-כוטאָר!

— נאָכ די פּייערלעשער!

קוליקאָוו האָט פּלוצים זיכ א כאפּ געטאָנ מיט פיידע הענט פארב קאָפּ, א שאַקל געטאָנ מיטב קאָפּ, אונ דערנאָכ מיטב גאנצב קויעכ זיכ א זעצ געטאָנ מיטב פויסט איב הארצב.

— יאָ, אָפּער מיט וואָס פאָרב?! — האָט ער פארצווייפלט א געשריי געטאָנ. — אלע מאשינעס זינעב דאָכ איב סאמע מיטב ברעב, קייב פערד איב נישטאָ, אונ דרייסיק קילאָמעטער זינעב ניט פאר מינע פיס!

אפב אנדערב טאָג האָב איכ זיכ דערמאנט, אז פעטקע האָט איב דער צייט פונעם שמועס זיכ עפעס ארומגעדרייט ניט ווייט פונ אונדז. צוערשט האָט ער זיכ אלצ געשארט ארומ אונ פארביי אונדז. דערנאָכ איב ער צו-געגאנגעב אונ איב געפליבב שטייב נעבב טשעבערדעב. א קליינער, א שוואר-צער איב ער געשטאנעב איב דער טיובעטייקע אפב שפיצ קאָפּ, די אויגב זינע זינעב אומגעלאָפּב, אונ וועב קוליקאָוו האָט א געשריי געטאָנ, האָט פעטקע איב אריינגעקוקט גלייכ איב מויד ארייב.

נאָר באלד איב ער ערגעצ פארשווינדב געוואָרב, אונ דאָ האָט זיכ ארויסגעוויזב, אז מע האָט באדארפט לויפב איב שפייכלער נאָכ לאָפעמעס, איב קיכ נאָכ עמערס, אונ איכ האָב אָ איב פארגעסב.

רייטנדיק אפב שטרויס.

פעטקע האָט אופמערקזאם אויסגעהערט דעם שמועס, אונ יעדעס וואָרט האָט זיכ איינגעקריצט איב זינ מויעכ. אוועקגייענדיק פונ אונדז, האָט ער א פארטראכטער, שטיל ארומגעשפאצירט לענגויס די ביידלעכ, אונ האָט זיכ ניט צוגעהערט צום טומל, וואָס מע האָט אופגעהויבב איב טאפאָר. דערנאָכ האָט ער זיכ אָפּגעשטעלט, ארויסגענומעב פונ קעשעניע די הענט, אָנגענומעב לופט אונ מיטב גאנצב קויעכ זיכ א לאַז געטאָנ צום פאָלשאַיי-זאגאָנ.

וועב ער איב אריבערגעקראָכב דעם פארקב, איב שויב געוואָרב שטאָק פינצטער, פינצטער אונ שטיל, נאָר די אופגעוועקטע שטארב, וועלכע האָב אָנגענומעג די רויטקייט פונ דער פרייפּע פאר שאריעב אפ טאָג, האָבב

אויסגעפלויערע יעדע נאר שיקט, וואס זיי האבן אנגעקליבן אומעטום,
זיי זיי זייענדיגע געווען.

פעטקע האט א פליס געטאן. דערנאך האט ער זיך אינגעהערט און
הידער א פליס געטאן. אט אזוי, פליפנדיק און אינהערנדיק זיך,
איז ער א שטיקל ציט ארומגעגאנגען איבער דעם באַלשאַיִ-זאגן.
— פאָמע! — האָט ער ענדלעך א געשריי געטאָן.

אפּ פעטקעס רופּ האָט זיך דערהערט דאָס מעקען פון די שעפּטן, דער
פליס פון די פאסטעכער, דאָס הירזשען פון די לאַשעקלעך, די קוואקע-
רין פון די זשאפעס, דער גערויש פון די מילן, דאָס פילן פון די הינט —
דאָס האָבן די שטארן נאָכגעמאכט די קלאנגען, וועלכע זיי האָבן אינ
פארליים פון טאָג געהערט.

ניט ווייניקער פון א האלבער שאַ האָט פעטקע געבלאָנדזשעט איבערן
באַלשאַיִ-זאגן. אָפּטמאָל האָט ער געקוקט אפּ דער רויטקייט, וואָס האָט
זיך אופגעהויבן אלץ העכער און העכער. א האלבער הימל איז שוין גע-
ווען באדעקט מיט אזא אומבאוועגלעכע טונקל-רויטן אָפּגלאנצ פון דעם
ברענענדיקן סטעפּ, און ער האָט נאָך שטארקער, אינגעשפארטער אָנגע-
הויבן זוכן דעם שטרויס.

ווען ער איז שוין אינגאנצן געווען פארצווייפלט, ניט געגלייבט, אז
ער וועט אימ געפינען, איז פלוצים א הויכער בארג מיט פעדערן, אפּ
לאנגע פיס, ארויסגעקומען פון דער פינצטער אימ אנטקעגן.
דאָס איז געווען דער שטרויס.

— גו, ווי ביסטו עס פארפאלן געוואָרן? — האָט פעטקע אימ מיט
פאָרוואָרפּ געפרעגט, — ווען מע דארפּ — ביסטו ניטאָ, און ווען מע דארפּ ניט —
פלאַנטערסטו זיך פאר די פיס.

פעטקע האָט איבערגעקערט די טעשעניע און אפּ דער האנט ארויס-
געשאַטן ברעקלעך ברויט.

— נא, ברודער, מער איז דערווייל ניטאָ. ווען מיר וועלן קומען צו
טאָרן, וועל איך דיך מיט א הינדל אָנקאַרמעווען. — ער האָט דאָס אָפּגע-
זאָגט און אוועקגעשפּאַנט לענגוויס דעם פארקן, און דער שטרויס איז
געגאנגען נאָך אימ. אזוי האָבן זיי זיך דערקליבן צום טויערל, וואָס האָט
געפירט גלייך אינ סטעפּ פון באַלשאַיִ-זאגן.

פֿעטקע האָט פֿאנאנדער גענומען דעם דראָט, מיט וועלכע מע האָט פארֿי
מאכט דאָס טויערל, דער שטרויס האָט איינגעבויגן דעם קאָפּ, ער זאָל זיך
ניט א קלאפּ טאָג אינעם אייבערשטן ברעטל, און איז ארויס אינעם סטעפּ.
— נו, ברודער, פולן גאנג! דריטע שנעלקייט! — האָט פעטקע א זאָג געטאָגן.
פאָמע איז געשטאנען פאר אימ, געפינטלט מיט די אויגן, אוועקגע־
לייגט דעם קאָפּ אפּ א זייט. ער האָט, פארשטענדלעך, ניט געקאָנט ריידן.
ווען ער וואָלט געקאָנט, וואָלט ער אָן צווייפל געזאָגט:
— נו, מיילע, ברודער, פולער — איז פולער, דריטע — איז דריטע.

אזא אויסזען האָט ער געהאט.
זעצן זיך אָפּער אפּ אימ רייטנדיק איז ניט געווען אזוי לייכט. פעט־
קע האָט ארופגעקלעטערט אפּן פארקן און פאָמען אָנגענומען מיט איינ
האנט פארן האלדז.
— נו, ליבער שטרויסל, איצט האלט זיך, — האָט ער געזאָגט און זיך
געזעצט אפּן שטרויס, ווי אפּ א פערד.
אראַפלאָזנדיק די פיס צווישן די פליגל און דעם האלדז, איז ער גע־
זעסן אפּ דעם אָרט, וואָס עס רופט זיך פא די פערד „אונטער דער גריי־
ווע“, און האָט שטיל געפייפט.
דער שטרויס האָט זיך פאנאנדערגעוויגט און געמאכט דעם ערשטן
טראָט ...

דאָס אלץ האָט מיר אפּן אנדערן טאָג פעטקע דערציילט. נאטירלעך,
ער האָט זיך ניט זייער אריינגעלאָזט אינעם איינצלעייטן, ער האָט גערעדט
קורץ, כאָטש ניט אלע מאָל קלאָר, ווייל ער האָט זיין דערציילונג איבער־
געפלאַכטן מיט אויסגעטראכטע אווטאָמאָבילישע ווערטער.
וועגן דעם, צום ביישפּיל, אז ער איז אראַפגעפלוין פונעם שטרויס באמ
אויסקערעווען זיך אפּ שארפע קערפונקטן, האָט ער נאָר דערמאנט אזוי,
פארבייגענדיק.

וועגן דעם, אז אינעם צוויי־דריי קילאָמעטער פונעם גלאווי כוואַך איז
דער שטרויס געבליבן שטיין, ווי אן אייזל, און זיך ניט גערירט פונ אָרט, —
האָט ער סוידעסדיק געזאָגט: „דאָ האָט מײַן מאָטאָר פארבוקסעוועט, און
מיר איז אויסגעקומען אימ אונטערצוגעפּן גאז.“
וועגן דעם, אז באמ אריינפאָרן אינעם גלאווי כוואַך האָט דער שטרויס

ארוםגעטו אָטן אפ א נעסט מיט שלאַפנדיקע ענטעלעך און ער האָט זיי
איינס נאָכן אנדערן פֿיערלעך אינגעשלונגען, און דערנאָך דורכ דעם
צעבראָכענעם פענצטער אריינגעקוקט אין קאָפּפּעראַטיוו און פארביסן מיטן
ריגל פון דער טיר, וועלכער האָט זיך געוואלגערט, — האָט פעטקע אויך
קורצ דערציילט:

— נאָך די ענטעלעך האָב איך אימ אָנגעהויבן קערעווען צו דעם
פֿיערלעשער דעפּאָ, און ער איז הינטן-ארום אוועק צום צעארבקאָפּ. איך
האָב אימ געוואָלט פארהאלטן, נאָר ער האָט אריינגערוקט דעם קאָפּ אין
פענצטער, אופגעפרעסן דעם ריגל און זיך א לאָז געטאָן ווייטער.
וועגן דעם, וויאזוי מע האָט באגעגנט א יינגל רייטנדיק אפ אן אפֿ-
ריקאנישן שטרויס, האָט ער גאָרנישט דערציילט, — איך האָב זיך וועגן דעם
דערווייט פון איינעם א באקאנטן מעכאניקער.

דער מעכאניקער ארבעט אפ דער דריטער וואכטע, און די דריטע
וואכטע ארבעט באנאכט. איז זיך דער מעכאניקער געזעסן אין קיך
און געגעסן יויכ, די קעכן האָט פאר אימ געפאקט לאטקעס. מיט
אמאָל האָט זיך די טיר אופגעפראלט, און אין קיך האָט אריינגעשפאנט
דער שטרויס. די קיך איז גראָד געווען א גרויסע. נאָר פונדעסטוועגן
האָט ער אינגאנצן אין איר ניט געקאנט אריין, זיינ עק איז געבליבן שטעקן
אין דרויסן. די קעכן האָט פאר שרעק איבערגעקערט די סקאָוואַראַדע מיט
לאטקעס אין פֿיער אריין, און אליין האָט זי א פאל געטאָן אפן דיל און
אָנגעהויבן קוויטשען. דער מעכאניקער האָט זיך מיט דער יויכ אָנגעהויבן
ווארגן, און פאר מוירע ארופגעשפרונגען אפן טיש. דאָ האָט ער דערזען,
אז רייטנדיק אפ א שטרויס זיצט א יינגל.

— וווּ איז דער דירעקטער? — האָט דאָס יינגל א פרעג געטאָן און
פון אומגעדולד גענומען שאַקלען מיט די פיס. — אנו, רופ אימ נאָר אהער,
דער פינפטער טאפּאָר ברענט! זאָל ער ארויסשיקן פֿיערלעשער!..

זאָל לעבן פאָמע!

איך דער צייט, ווען פעטקע האָט אפ דריי פערטל פערד זיך געיאָגט
צום גלאַזנייכנטאָר נאָך די פֿיערלעשער, האָבן מיר, ניט וויסנדיק פון זיין

פארטראכטן פלאנ, געקעמפט, ווי נאָר מיר האָבן געקאָנט, מיטן אומ-
גליק, וועלכער האָט אומדערווארט געטראָפן דעם טאפאָר און מינע פריינט.
צוויי טראקטערס האָבן ארום די פּיידלעכ זיכ א לאָז געטאָן איינער
קעגן דעם אנדערן. נאָכ יעדן טראקטער איז געפליבן א פרייטער, דורכ-
געאקערטער פאס, איבער וועלכן דאָס פּייער האָט ניט געקאָנט אריבער,
נאָכ יעדן טראקטער איז געגאנגען א פלוג מיט דריי לעמעשן.

קוליקאָוו האָט א פארצווייפלטער, א צעשוּיבערטער געפירט איינעם פון
די טראקטערס, און כאָטש די מאשין איז געגאנגען מיט איר גאנצער
שנעלקייט, האָט ער זי פונדעסטוועגן געזידלט מיט די נידעריקסטע ווער-
טער. אימ איז אלץ געווען ווייניק, עס האָט זיכ אימ אלץ געדוכט, אז דער
טראקטער גייט זייער לאנגזאם. און דער טראקטער האָט אוי געקרעכצט,
געסקריפעט און געטרעשטשעט, גלייכ ווי ער זאָל געווען זיין גרייט פון
טריישאפט זיכ צעפאלן אפ שטיקלעך.

און איכ מיט טשעבערדען זינען אוועק ראטעווען דאָס פרווופעלד.
דאָס איז געווען ניט זייער קיין לייכטע אופגאבע. צעפלאקערטע
טונקעלע קנוילן רויכ האָבן זיכ געוויגט איבערן סטעפ, דער ווינט האָט
זיי געיאָגט גלייכ אפ אונדז, און ווי נאָר מיר זינען אָפגעפאָרן פון טא-
פאָר אפ צוויי דריי קילאָמעטער — איז שוין ניט געווען מיט וואָס צו אָטע-
מען. איכ האָב א קוק געטאָן אפ טשעבערדען — ער איז געזעסן איינגע-
הויקערט, טרויעריק, פארקרעמפט דאָס מויל. איכ האָב ניט געוואגט אימ
צו זאָגן, וואָס איכ קלער וועגן אונדזער פלאן.

אזוי זינען מיר געפאָרן די לופט איז געוואָרן אלץ שטיקנדיקער,
טרערן האָבן זיכ מיר געשטעלט אינ די אויגן. איכ האָב זיכ קוימ איינ-
געהאלטן פון הוסטן.

דאָס פרווופעלד איז שוין געווען ניט מער, ווי א האלבע ווערסט
פון אונדז, א רויטע, קרומע לעוואָנע, אָן שטערן, איז געהאנגען איבערן
פעלד, און אלץ האָט אויסגעזען ווי דורכ א פארויכערט שטיקל גלאָז אינ
דער צייט פון א זונ-פינצטערניש.

— לינקס! — האָט טשעבערדע א געשריי געטאָן צום טראקטעריסט.

און מיר האָבן זיכ א קער געטאָן אפ לינקס.

מיטן טראקטער, וואָס האָט געשדעפט נאָכ זיכ צוויי פלוגן, האָבן

מיר געדארפט איבערשניידן דאָס פרוווי־פעלד, וואָס האָט אין דער פרייט
געהאלטן ניט מער, ניט ווייניקער, ווי פינף קילאָמעטער, — אָט וואָס עס
האָט פארטראכט טשעבערדע.

ניט קיין רויערד האָבן מיר באדארפט אופאקערן, ניט קיין סטערניע,
נאָר צייטיק פרויט, וואָס מע האָט שוין באדארפט אראָפּנעמען, האָבן מיר
צעקוועטשט מיט דער שווערער מאשינ, פארשאַטן מיט אופגעהויבענע
פאסן ערד.

איך האָב געזען, ווי רעכטס האָט זיך, פאראלעל מיט אונדז, געגליטשט
דאָס פּייער: אָט האָט עס זיך אזוי דערגעענטערט צו דער מאשינ, אז דער
דערשראָקענער טראקטעריסט האָט ניטוויילנדיק אויסגעקערעוועט דעם
רודער, און אָט האָט עס זיך דערווייטערט אין דער טווע לייכט, פאָרזיך-
טיק און געל.

איך האָב געמיינט, אז דאָס פּייער וועט אונדז אריבעריאָגן, און איך
האָב זיך שוין געקליבן וועגן דעם זאָגן טשעבערדען (ער איז אלץ געזעסן
א שוויגנדיקער, א טרויעריקער, און די אקסלען זיינע זיינען גרוי גע-
וואָרן פון רויך), נאָר ער האָט א געשריי געטאָן צום טראקטעריסט:
— ארומגיין, אפ לינקס!

מיר האָבן זיך ווידעראמאָל אויסגעקערעוועט אפ לינקס.
איך האָב אלע ווילע געריבן די פארטרערטע אויגן און געקוקט אפ
די רויט־געלע פיגורן פון פּייער, וואָס האָבן געשפאצירט איבער
דער טווע. דאָס פּייער איז ניט געווען אזא שרעקלעכס, און איבערהויפט
האָט מען ניט געזען אזעלכע שוידערלעכע פילדער, וועגן וועלכע פעני-
מאָר קופער און אנדערע האָבן דערציילט אין זייערע ביכער, וועלכע
זיי האָבן געשריבן וועגן סרייפעס אין סטעפ.

עס איז געווען א לייכט פּייער, א פאָרויכטיקס, און עס האָט זיך אזוי
נידעריק געשפרייט איבער דער ערד, אז ווען ניט די זאנגען, וואָס האָבן
צייטנווייז אופגעפלאמט און זיך צעשאַטן אפ אש, וואָלט מען עס אינ-
גאנצן געקאָנט פון אויג פארלירן.

נאָר דערפאר איז דער הימל געווען אזוי נידעריק, אז ווען מע וואָלט,
דוכט זיך, זיך געשטעלט אפ די פיס, וואָלט מען אימ מיטן קאָפּ דער-
לאנגט. דער הימל איז געווען א נידעריקער און א שווערער. דער רויך

הָאָט אויסגעזען ווי פעלדזן — דאָ א טונקל־רויטער, דאָרט א גאָלדיק־בלוי־
ער, און א קופערנע לעוואָנע איז געהאנגען איבער די וואַלקנס, פון פלאמ
געפארבטע.

— ארומגיין! — האָט א געשריי געטאָן טשעבערדע. — לינקס!
ווען מיר האָבן דאָס מאָל זיך פארקערעוועט אפ לינקס, האָב איך
דערזען, ווי עטלעכע שווארצע קייקעלעך האָבן זיך פון דעם רויכערנדיקן
ווייץ ארויסגעקייקלט און איבערגעלאָפן דעם פאס, וואָס איז געבליבן
נאָך אונדזער מאשינע. דאָס זיינען געווען שטעכלערס, וואָס זיינען פון
פייער אנטלאָפן.

נאָך די שטעכלערס איז, לעכערלעך אונטערשפרינגענדיק, דורכגע־
לאָפן דער לאנג־אויערדיקער טושקאנטשיק.

טשעבערדע איז אופגעשטאנען, האָט אראָפגערוקט די קעפקע איי־
בערן שטערן, און דער שאָטן פון זיין קאָפ און שארפע אקסלען איז
געפאלן לינקס פון אונדז. ער איז געשטאנען און געקוקט ניט אפ דעם
ברענענדיקן פעלד, איז וועלכט מע האָט אריינגעלייגט אזויפיל קויכעס
און זאָרג, נאָר איז ווייטן סטעפ, איז יענער זייט, וווּ מע האָט קוימ גע־
קאָנט דערקענען די ווייסע זעגלען פון די ביי־דלעך.

— דאָס פייער גייט אונדז ארום רינגענווייז, — האָט טשעבערדע מיד
און הייזעריק געזאָגט, — עס יאָגט אונדז איבער, מע קאָן דערמיט גאָר־
נישט מאכן. מיר וועלן ניט באווייזן זיך דערקלויבן ביז דער מיט פעלד,
און עס וועט שוין ווייטן סטעפ אריינדרינגען! — און פלוצים האָט
ער א געשריי געטאָן: — איך סטעפ אריין! און וואָס, אויב זיי האָבן די
באזע פונעם ברענ־מאטעריאל נישט באוויזן ארומצואקערן?

ערשט איצט האָב איך פארשטאנען, איז וואָס פאר א געפאר עס גע־
פינט זיך דער טאבאָר, און ניט נאָר דער טאבאָר — דער גאנצער ארומיקער
סטעפ.

די באזע פונעם ברענ־מאטעריאל, וועלכע איז געווען פול מיט צייט־
טערנעס נאפט, מיט פעסלעך ליגראָין, מיט באנקעס בענזין, אָטאָ די זעלבע
באזע, וווּ איז דער מיט איז געשטאנען א סלופ, און אפן סלופ א שארפן
מיט צוויי ביינער, איינער אפן אנדערן איז דער פאָרמ פון א קרייץ, און
אונטער די ביינער אן אונטערשריפט: „נישט רויכערן“, — אָט די באזע

דאס זיך רעווענע צווישן טאבאר און פרוויפעלד און אייב דאס פליער
וועט זיך איבערזארפן איי טעפער...

צוויי פלויע שטראלג האָבן פלוצים דורכגעשניטן די פינצטער איינ
יענער זייט, וווּ עס האָט זיך געצויגן דער וועג, וואָס האָט פארייניקט
דעם טאבאר מיט גלאווייכוטאָר.
עס האָט זיך דערהערט א קלונג פון א גלעקל, א פייפ פון א
סירענע.

דאָס איז געווען א פארצווייפלטער, גראָבער רעווע, נאָר אונדז האָט ער
זיך איינ דער מינוט אויסגעוויזן ליבער פון דער פריילעכסטער ליד.
— שטיי! — האָט א געשריי געטאָן טשעפערדע צום טראקטעריסט.
מיר האָבן זיך אָפגעשטעלט. דאָס רעווע האָט זיך געטראָגן אלץ
נעענטער. אלץ שטארקער האָט זיך צעקלונגען דער גלאָק, און די פלויע
ליכט-גארפן פון די אוואָמאָביל-לאמטערנס האָבן זיך געצויגן צו אונדז,
ווי לאנגע פריינטלעכע הענט. און נאָט איז, ענדלעך, ארויסגעפלוויגן א
רויטע מאשינ פון א זייטיקן וועג. פֿיערלעשער איינ פרייטע ברעזענ-
טענע הויזן זינען געפאָרן שטייענדיק, און די מעשענע היטלען האָבן
געגלאַנצט איינ דעם פאקעל-ליכט. איינער פון זיי האָט געדרייט דאָס
הענטל פון דער סירענע, דער צווייטער האָט געקלונגען איינ גלאָק, און
דער דריטער — א קריינער מיט גרויסע וואַנצעס — האָט געבלאָזן איינ א
טרומייט. אָט אזוי מיט א רעווער, מיט א קלאַפער, א קלינגער, איז
די מאשינע איינ פולן גאנג דורכגעפאָרן פארביי אונדזער טראקטער
און זיך אָפגעשטעלט, און פלוצים האָבן זיך אלע פֿיערלעשער מיטאמאָל
ארויסגעשאָטן און האָבן זיך געלאָזט לויפן צו אונדז...

פארטאָג זינען מיר, שמוציקע, פארויכערטע, געזעסן אונטערן זונ-
פֿידל איינ קיי אונ- געטרונקען טיי מיט האָניק. דאָס פֿיער
האָט ניט אָנגערירט ניט דעם טאבאר, ניט די פאזע פונעם ברענ-מאטע-
ריאל, און דאָס פרוויפעלד איז אָפגעברענט געוואָרן בלויז אפ דריי
פערטל, — איינ פערטל האָט זיך פונדעסטוועגן איינגעגעבן אָפצוראטעווען.
לאנג האָבן מיר געטרונקען און געשוויגן. מיר זינען דאָ געווען
אלע — טשעפערדע, קוליקאָוו, די פֿיערלעשער און פעטקע, דאָס יינגל,

וואס האט ניט ליב געהאט קיין כײַעס. דער שטרויס איז געשטאנען באַ-
נאנד מיט אונדז, צוגעפונדן פאר א פוס צו דער באוועגלעכער קיב, און
האט געפינטלט מיט די אויגן.

איב האָב דער ערשטער אויסגעטרונקען די טיי און האָב איבער-
געגעבן דאָס טעפעלע מײַן שאַכנ.

— נו, וואָס, פעטיע, — האָב איב זיכ אָנגערופן, — דו האָסט געזאָגט,
אז כײַעס טויגן צו גאַרניט, אז זיי זײַנען אלע שוואַכע. און גיב נאָר א
קוק, ווען ניט דײַן פאַמע, וואָלט דער גאַנצער סטעפ פון אסקאַניע ביז
דעם אזאָוער יאַמ אָפגעברענט!

אלע האָבן א קוק געטאָן אפן שטרויס. ער האָט געפיטן א פוס איבער
א פוס, דעם קאַפּ האָט ער אפ א זײַט אוועקגעלייגט און געפינטלט, גע-
פינטלט מיט די אויגן.

— יאָ, — האָט געאַגט פעטקע און האָט אויסגעגאַסן זײַן טיי איב א
ליימענער שיסל. ער האָט אָנגעבראַקט אהינ פרויט, ציבעלע, צוגערוקט די
שיסל דעם שטרויס אונטער דער נאָז, צערטלעכ אימ א קלאפּ געטאָן איי-
בערן האלדז און האָט זיכ צוריקגעזעצט אפ זײַן אָרט.

— יאָ, — האָט ער איבערגעכאַזערט, — נאָר דאָס איז בלוז געווען א
צופאַל, וואָס אלע מאַשינעס זײַנען געווען איב סאַמע ברען פון דער אר-
בעט, און ווען עס וואָלט זיכ דאָ געפונען איב טאַפאַר כאַטש א פאַר-
וואלגערטער אווטאָמאָביל...

פעטקע האָט זיכ מיטאַמאָל אָפגעשיטעלט און פאַרזשמורעט אייב אויב.
ער האָט אָנגעהויבן שעפטשען, באוועגן מיט די פינגער, דערנאָכ האָט
ער איינגעביסן א ליפ און פאַרזשמורעט דאָס צווייטע אויב. ער האָט גע-
רעכנט איב קאַפּ.

— אויב איב אן אווטאָמאָביל, לאָמיר זאָגן, איז צוועלפּ מיט א האלבער
קראפט, און דער שטרויס — פינקטלעכ דרײַ פערטל פערד, איז פאַרעכנ, איב
וויפל מאָל שנעלער וואָלט איב דערפאַרן צום גלאוונ־כוטאַר? — איב זעכצן
מיט אייב אכטל מאָל...

— דו לײַגסט, — האָב איב געזאָגט, — אייב זאכ איז שנעלקײַט, א
צווייטע זאכ איז קראפט. און דער בעזשבן איז נישט קיין ריכטיקער:
איב זעכצן מיט צוויי דריטל מאָל.

אינהאלט

ז.ז.

3	א ינגול, וואָס האָט ניט ליב געהאט קיין כניעס . . .
12	באָלשאַי זאגאָן
20	א סרייפּע איג סטעפּ
27	רייטנדיק אפּן שטרויס
30	זאָל לעבן פאַמע!

Ціна 50 коп.

СТРАУС ФОНА